Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliserings-projekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

I fodsporet på H. C. Andersen

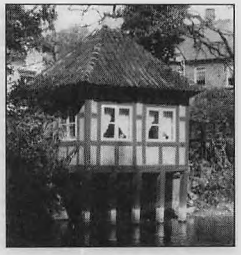

Hans Jensens Stræde

På denne vandring følger vi i digteren H. C. Andersens fodspor.

Den begynder fra museet i Hans Jensens Stræde og går herfra gennem gader og stræder med historiske bygninger og lokaliteter, som knytter sig til ham.

Hans liv, der begyndte i total ukendthed og endte i verdensberømmelse, er i sig selv et eventyr.

Skolegangen var sparsom, derfor legede han sjældent sammen med andre børn, men brugte tiden med at spille teater og lege med dukker.

Den eneste åndlige næring bestod af de bøger, han lånte sig til, og de kloge koners historier i Gråbrødre Kloster.

H. C. Andersen skrev flere selvbiografier bl.a. Mit Livs Eventyr, hvori han foræller om sin eventyrlige vej fra fattigdom til verdensberømmelse.

Han rejste meget og opfandt et helt særligt befordringsmiddel.

Det var Lykkens Galocher, og med dem på, begiver vi os ud på turen, der forhåbentlig giver dig lyst til at stifte et nærmere bekendtskab med digteren.

Den fører os til de mange gader, stræder og adresser, hvor han færdedes.

Brug øjnene og fantasien. Så vil du selv kunne opleve det eventyrlige Odense.

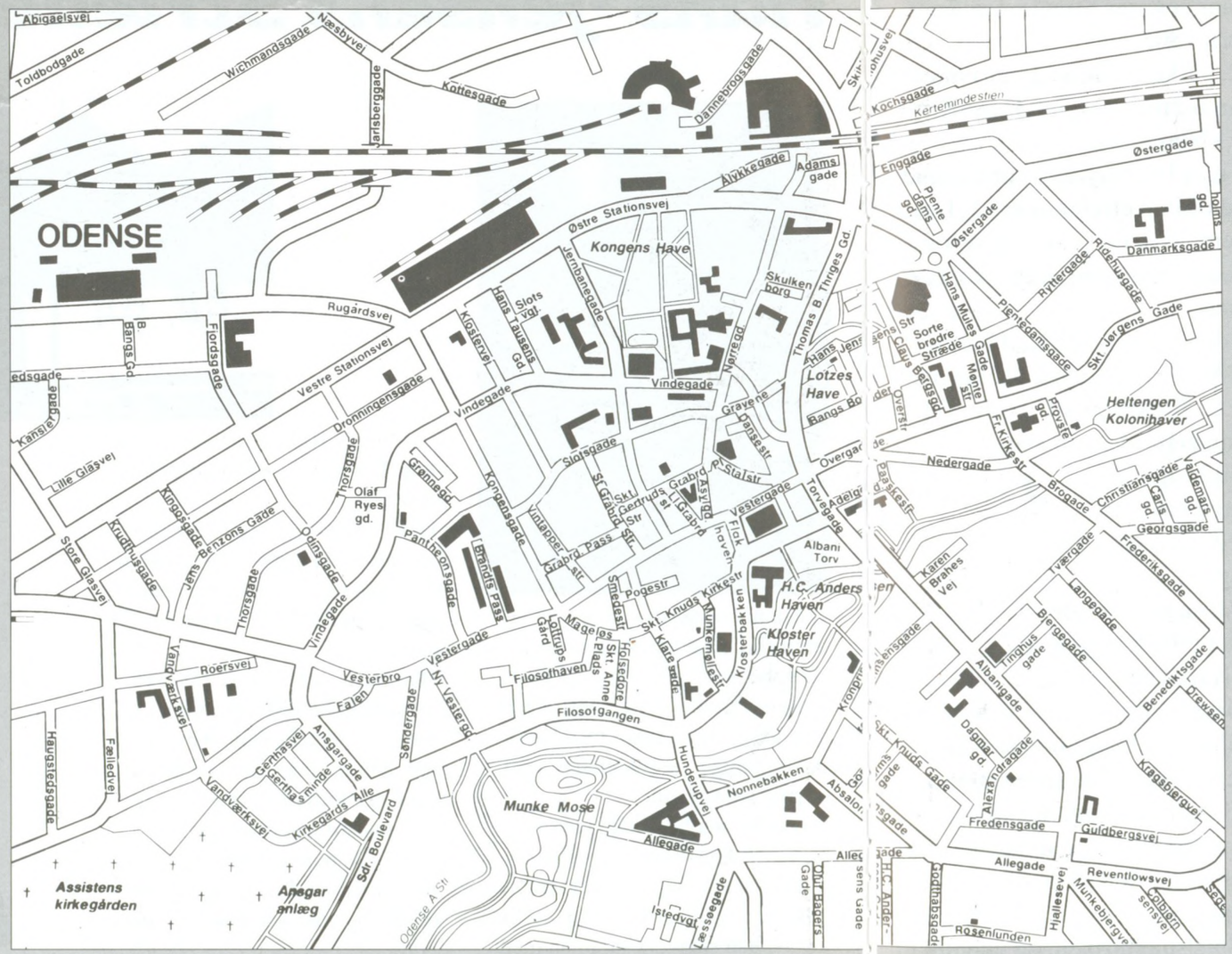

Gaderuter

H. C. Andersen tur

Hans Jensens Stræde
Sortebrødre Torv
Overgade
Nedergade
Påskestræde
Albanigade
Eventyrhaven
Flakhaven
Munkemøllestræde
Klaregade
Munke Mose
Vestergade
Pogestræde
Kongensgade
Gråbrødre Torv
Nørregade
Ålykke Allè
Tietgens Allè
Fruens Bøge
Assistenten
Åsum
Skibhusene

Digterkongen H. C. Andersen's liv i Odense

Odenses store digtersøn H. C. Andersen kom til verden i en lille beskedne arbejderbolig i Hans Jensens Stræde den 2. april 1805.

2. påskedag den 15. april blev han fremstillet i Sct. Hans Kirke i Nørregade.

I maj 1807 flyttede forældrene ind i Munkemøllestræde1. Det hjem, hvor han voksede op og fik alle sine indtryk til eventyrene.

I den nordlige ende af huset havde de deres stue, og den har H. C. Andersen ofte beskrevet: sengen og slagbænken, dragkisten, skomagerens værksted og hylden med bøgerne.

På væggen var der slået billeder op, bl.a. af Napoleon.

Overalt, hvor digteren skildre det beskedne småkårshjem, sker det med de samme ord, som han engang havde sammenstillet for at kunne fremmane dette lille hus.

I gården stod stikkelsbærbusken, og udenfor loftslugen var den berømte urte- og blomsterkasse.

Når han så ud af gavllugen,

havde Hans Christian foran sig, ikke en brat gavl, men et skråt teglhængt tag.

Husene var ikke sammenbyggede, der var en halv meter imellem dem, dette rum udfyldtes af nabohusets tagskæg af en bred, tjæret trærende, der førte ned ved forsiden af det noget tilbagerykkede nabohus.

Mellem den bratte mur under lugen og det skrå tag foran den stod de berømte blomster- og

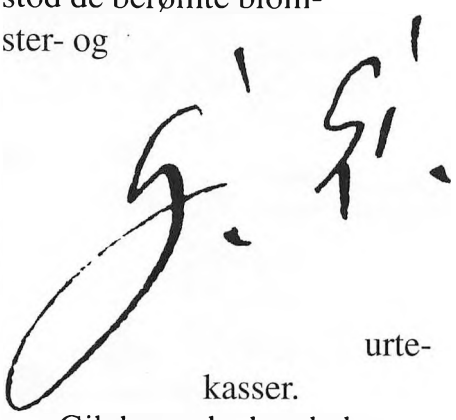

urtekasser.

Gik han ud ad gadedøren og tilhøjre, var han straks ved Munkemøllеport, mellem denne og møllen lå et par huse, et ganske lille, hvori Hans Christian skulle bo sit sidste halve år i Odense, og et større, hvori han i nogen tid gik i jødeskole inden han kom i offentlige skole på Fattiggården.

Forbi denne skole og det hus, der i 1819 blev hans bopæl, førte vejen over åen u[illegible] forbi Nonnebakken og Munkemose til landsbyen Hunderup, hvor Hans Christian hentede mælk.

Langs med åen var der vaskepladser, hvor konerne stod og skyllede tøj, en af vaskepladserne var den, som Anne Marie benyttede, den lå for enden af den lille havestrimmel, der gik fra det nævnte hus og ned mod

åen lige for Munkemølles store hjul, dette var Hans Christians yndlingsplads.

Vendte han sig fra åen ad denne kant, hvor byen lå, så han højt bag den gamle, store have, der engang havde været Munkenes, Sct. Knuds højryggede murmasse med det mægtige tårn.

På den modsatte side af vejen forbi Munkemølle lå en stor, skummel kasse, det var Odense Tugthus.

Da Hans Christian begyndte at gå i fattigskole gik han op over det lille torv på Klingenberg, forbi den lærde skole, herfra videre forbi Jens Beldenakes gamle gård, der bredte sig midt på Flakhaven, overfor ham lå Realskolen, men han måtte videre ad Vestergade og Overgade til Fattiggården overfor Skjolden.

Odense by rummede på den tid et broget samfund, i en by på 7000 mennesker var afstanden fra de højeste til de laveste dengang stor.

På slottet boede prins-gouvernøren, på hovedstrøget residerede adels- og officerfamilierne, om byens embedsmænd danne de ansete borgere kreds, under dem kom de muntre håndværksmestres og småhandleres brede lag, dernæst underklassen, hvortil Hans Christian hørte, og endelig et talrigt proletariat af fattiglemmer.

Han forlod barndomsbyen.

Det var den 4. september 1819, hvor han kørte ud af Odense med postvognen fra Sct. Jørgens port for at søge lykken i København.

Sortebrødre Torv

Det hyggelige Sortebrødre Torv, hvor det gamle teater engang lå

Her lå det gamle teater, der var det første skuespilhus udenfor København.

I 1818 gæstede Det kgl. Teater med bl.a. forestillingen "Cendrillon".

Forældrene havde ingen penge til en billet, men fik lov til at stå i kulliserne, for derfra at se stykket. Pludselig kom regissøren og bad ham optræde som page, og han fik sin debuet på de skrå brædder.

I november 1832 fik H.C. Andersen sit første dramatiske stykke opført på det selv samme teater.

Mindepladen på Sortebrødre Torv. Dets omrids ses markeret af de lyse brosten omkring pladsen

Ved Sortebrødre Torv kan bronzeskulpturen af "Tommelise" ses for enden af Claus Bergs Gade

Overgade

Overgade 12

Hans Christians mor samlede urter til Løveapoteket.

Han fulgte med, når hun afleverede sin høst, og legede med apotekerens børn i borgerstuen, hvor han fortalte historier og opførte komedier.

Mange år senere var han gæst hos apoteker Gustav Lotze i huset, der i 1888 fik rejst penge til statuen af bysbarnet, der står i Eventyrhaven.

Overgade 28

Adjunkt J.H.T. Hanck var vært for Andersen, når han gæstede byen.

De var således nogle af de få, som bandt ham til barndomsbyen.

Overgade 42

Her boede Betty Salomon, der oversatte nogle af hans første eventyr til tysk.

Byens ældste og smukkeste spiserestaurant er beliggende tæt ved H.C. Andersen Hus, Fattigskolen hvor digteren var elev og Vaskestedet der var moderens arbejdsplads, og andre lokaliteter som knytter sig til det verdensberømte bysbarn.

Den gamle Kro
anno 1683

Overgade 23
Odense C
Telefon 66 12 14 33

Nedergade

Nedergade

Lahns Stiftelse. Bemærk murfrisen over indgangen i gården af skolens stifter, handskemager J.K. Lahn

I 1820'erne og 1830'erne var den unge H. C. Andersen på besøg i Odense, og under disse besøg logerer han hos oberst Høegh-Guldberg, der boede i Nedergade 25. (Huset nedrevet).

Allerede i barndomsårene havde obersten vist ham interesse, og i de år, hvor Andersen studerede, var han utrættelig i sin omsorg for ham.

I dagene efter sin udnævnelse til æresborger i fødebyen, december 1867, aflagde H. C. Andersen besøg her i Lahns Stiftelse og blev her hyldet af skolens inspektør, lærer og elever.

Påskestræde

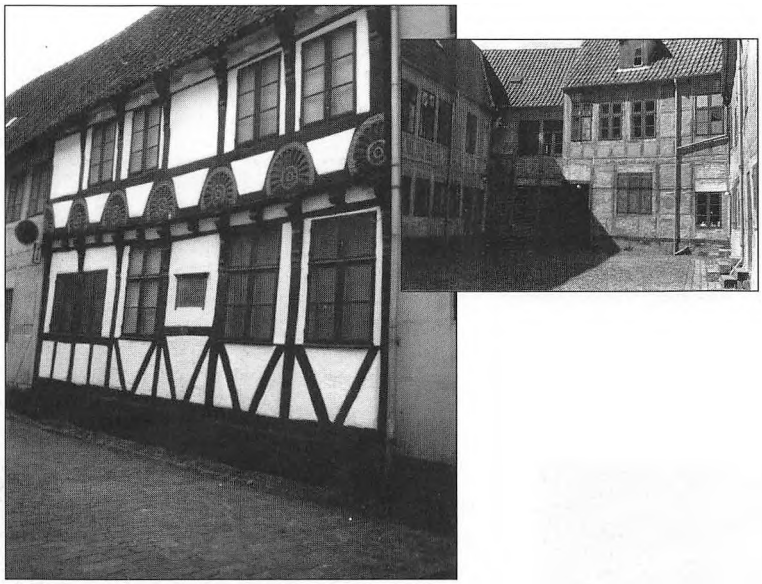

Fattigskolen

Hans Christian var ca. 10 år gammel, da han var elev på fattigskolen i Påskestræde.

I skolestuen var væggene dekoreret med bibelske motiver. Dem sad han og stirrede på i timerne, drømte sig ind i situationerne og glemte derfor helt at følge undervisningen.

På muren sidder en mindeplade med digterens eget vers:
"Her løb jeg om med træsko på, og gik i fattigskole".

Vaskepladsen

For enden af Påskestræde ligger vaskepladsen, der er skuespladsen for et af digterens smukkeste eventyr "Hun duede ikke".

Jomfruklostret

Skt. Albani Frøkenkloster havde beboeren Frk. Christina Louise Schleppegrell, der brevvekslede med digteren.

Albanigade

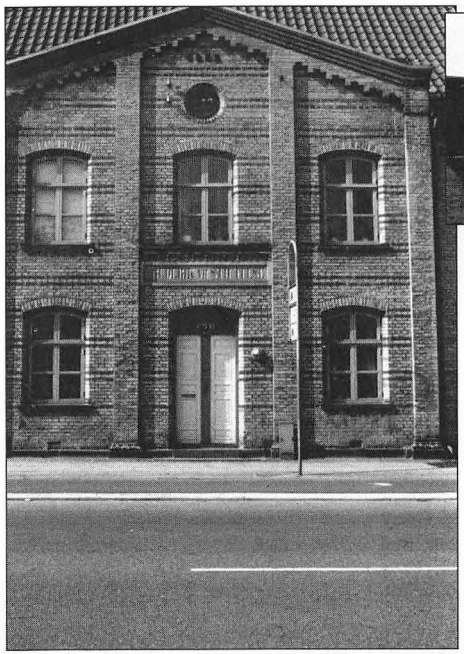

Frederik VII Stiftelse

Beboerne havde eget brændehus, og et stykke have

Engang husede stiftelsen fattige håndværkere og deres enker.

Digteren sørgede økonomisk for en af beboerne i huset.

Det var barndomsveninden Ane Elisebeth Henrichsen fra Munkemøllestræde, hovedpersonen Gerda i "Snedronningen".

Tavle, opsat i gangen i Frederik VII's Stiftelse, over Stiftelsens velgøre

Mad lavet af sobre råvarer fra fynske producenter, der stadig bruger sorter som på H.C. Andersens tid. Tilberedt så de enkelte råvarer kommer til sin ret og serveres i en usnobbet atmosfærer.

Åben:

Alle ugens dage fra kl. 18.00-22.00
Undtagen mandag

Restaurant
pro tempore
Albanigade 53
Odense C
Telefon 6212 1612

Eventyrhaven

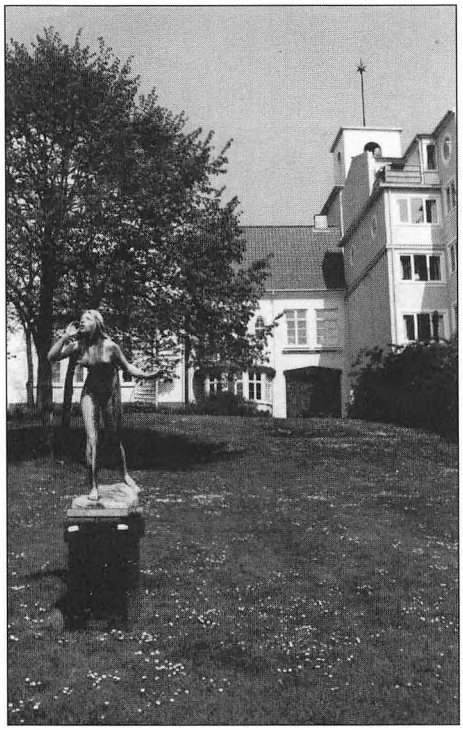

Albani Torv

I den gule palæbygning boede prokurator Søren Hansen og hustruen Elise.

Parret var begge meget kulturelt interesserede og samlede som følge herfra mange unge kunstnere til middagsselskaber i huset, blandt dem digteren.

Hasselriis's statue af digteren H.C. Andersen i Eventyrhaven

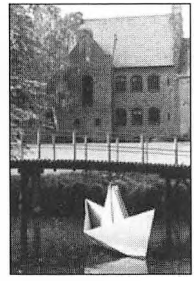

Skulptur af papirbåden

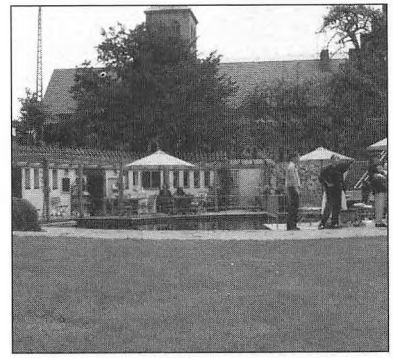

Besøg den idylliske Cafè Pavillon tæt på centrum, i Eventyrhaven.

Der er udendørs servering fra maj til september mellem kl. 11.00 og 21.00

PAVILLON

Pavillon
Klosterbakken 6
5000 Odense C
Telefon 66 14 44 07

Flakhaven

Rådhuset på Flakhaven

Fra et vindue i det gamle rådhus, modtog digteren om aftenen den 6. december 1867 sine bysbørns hyldest med fakkeltog på Flakhaven.

Om eftermiddagen havde han modtaget æresborgerbrevet af byens borgmester.

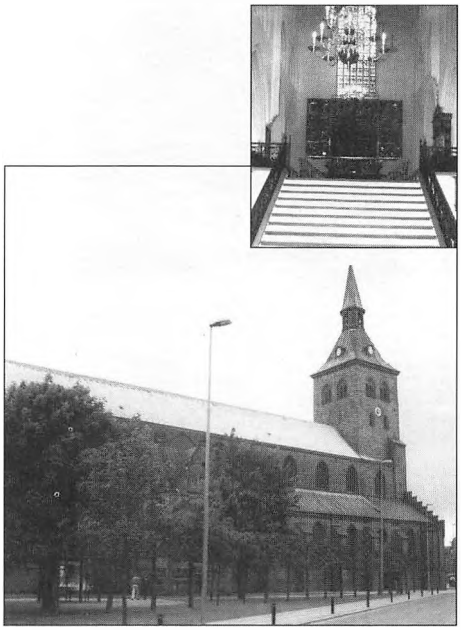

Skt. Knuds Kirke

Under et besøg i hjembyen i 1829 var det med blandede følelser, digteren trådte ind i Skt. Knuds Kirke, i hvilken fire vigtige begivenheder havde fundet sted: forældrenes bryllup 1805, faderens begravelse 1816, moderens bryllup med H.C. Andersens stedfar 1818 og hans konfirmation 1819.

Lige i centrum får de serveret store og møre bøffer, en kulinarisk fryd, som på H. C. Andersens tid.
Nu også: Frokost åbent med dansk smørrebrød og lækre frokostretter.

Madam Lund's Bøfkælder

Åbent fra 11.30

Klingenberg 14
5000 Odense C
Telefon 66 12 17 12

Munkemøllestræde

Munkemøllestræde 1

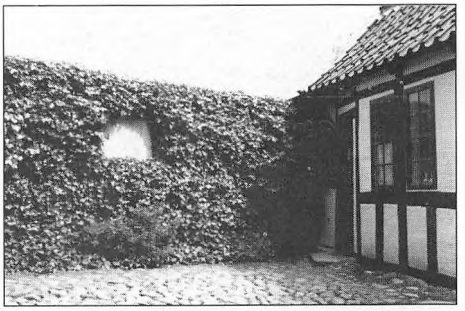

Gårdpartier fra Munkemøllestræde

Forældrene flyttede i maj 1807 ind i Munkemøllestræde.

Det hjem Hans Christian fik alle sine indtryk fra til sine senere eventyr.

Fra køkkenet gik en stige op til loftet, hvor hans mor havde plantet purløg og persille i en lille kasse, en beskeden have, som han aldrig glemte, men ofte skrev om i sine med ordene: "...min Moders hele Have; i mit Eventyr: Snedronningen blomstrer der endnu".

Stedet var næsten en helligdom for Hans Christian, for i tagkammeret nikkede en dejlig rød rose fra en lille trækasse på taget.

Her stod den berømte trækasse hvor "Den lille pige med svovlstikkerne" sad på årets sidste aften. Og herfra skød de grønne stilke, der blev til "Fem fra en ærtebælg".

Af andre eventyr, der er udsprunget fra huset, skal nævnes "Snedronningen" og "Lille Tuk".

Klaregade

Odense gl. Tugthus

Den smukke gamle gule bygning blev indrettet som tvangsarbejderanstalt i 1752, hvor de indsatte var beskæftiget med at spinde og farve garn, men som også blev brugt som fængsel for forbrydere.

Her var Hans Christian med forældrene til privatfest hos portnerfamilien.

Oplevelsen herfra brændte sig ind i hans bevidsthed, og elementer af denne skimtes i romanen "O.T.".

Landmodesalen

Når digteren var gæst hos bispen, blev han indlogeret i to værelser over Landmodesalen, hvor der også blev holdt festmiddag for ham.

Bispeboligen

I den gamle bispegård forstod familien Engelstoft at vise ham gæstfrihed. I stuerne læste han dagligt et af sine eventyr, men "Hun duede ikke" ville han dog aldrig læse, men meget gerne "Den grimme ælling".

Men han holdt især af at læse eventyr hvor dyrene fik tale, det var bl.a. "Det er ganske vist", hvor duerne kurrede.

Munke Mose

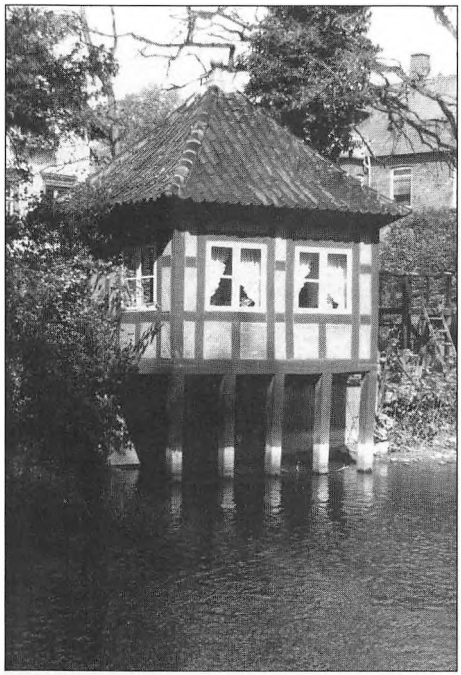

Thehus

Skulpturen af "De vilde svaner" i byens eventyrlige oase

Ved sluseporten i Munke Mose står den fnysende skulptur af "Havhesten"

Et af de største øjeblikke i digterens liv var på en meget smuk solskinsdag i 1823.

Da sad han i det idylliske stolpethehus ud til Odense å i selskab med biskop Frederik Plum samt oberst Christian Høegh-Guldberg, der efter theen inviterede ham på en sejltur op ad åen, som den dag indskrev sig i verdenslitteraturen.

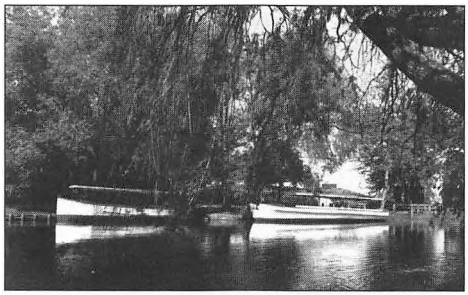

Sommeren igennem er der timedrift med å-fartens både til Fruens Bøge, hvor digteren blev inspireret til bl.a. eventyret "Klokkedybet".

Ferievaluta

Geldwechsel

Exchange

Change

Amtssparekassen Fyn

Vestergade

Vores restaurant har en skøn og hyggelig gårdhave med udendørs servering.
Her serveres lækre mexikanske specialiteter og byens bedste oksemørbrad.
En lille oase i centrum af Odense

Mona Rosa
Bøfhus & Mexikansk Køkken

Vintapperstræde 4
500 Odense C
Telefon 65 91 49 13

I den gamle borgmestergård var digteren flere gange på småvisitter og større selskabeligheder hos borggmester og justitsråd Louis Mourier.

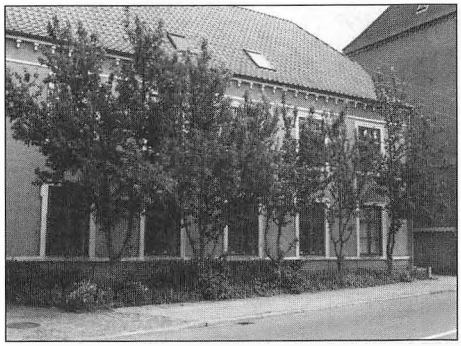

Borgmestergården, Vindegade 100

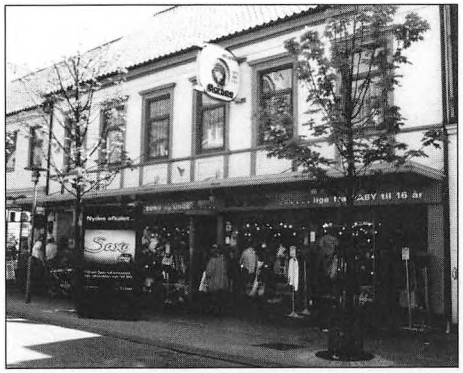

Weber's gård, Vestergade 96

Her boede forældrene til digterens ovenbo og nære ven i Nyhavn i årene 1871-75, teologisk student Mathias Weber.

Fra 1879 til 1880 var han sognepræst i Brylle.

Lotterups gård, Vestergade 72

Som dreng samlede Hans Christian på teaterplakater. Da han rejste fra byen, fik han købmandsenken Madam Lotterup til at samle plakater til sig, som han fik, når han kom på besøg i fødebyen.

Milos boghandel holdt til i Vestergade 43

Når digteren udsendte sine nye eventyr, blev de først udstillet hos boghandler Milo.

"Iversens hus", Vestergade 57

I huset lå redaktionen for"Iversens Avis", hvis redaktør var Christian Iversen".

Det var ham der gav Hans Christian en anbefalingsskrivelse med til København.

Senere optog han nogle af digterens første digte i avisens spalter.

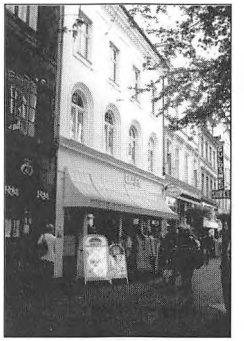

Ejendommen Vestergade 30, hvor Carl Bagger boede

Redaktøren, digteren og ungdomsvennen Carl Bagger var redaktør på "Hempels Avis".

Det havde til huse her, hvor også han havde sin privatbolig, her var digteren gæst et par gange.

Vestergade 23

Det fakkeltog der var arrangeret i forbindesle med digterens æresborgerdag udgik herfra til Flakhaven.

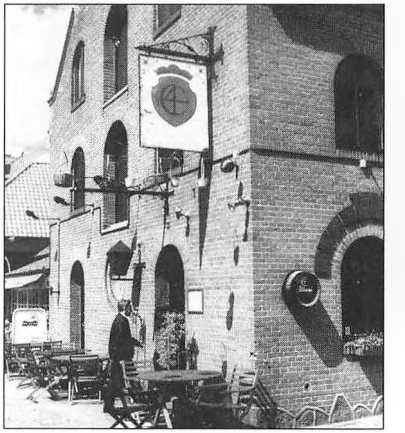

Efter en travetur i H.C. Andersens by, er der brug for at slappe af, over ét let og lækkert måltid i èn hyggelige og historiske atmosfære i Restaurant Christian Firtal midt i Odenses pulserende gågader i det gamle Vintappestræde.

Restaurant
Christian Firtal
Vintapperstræde 31
Odense C
Telefon 66 17 88 56

Pogestræde

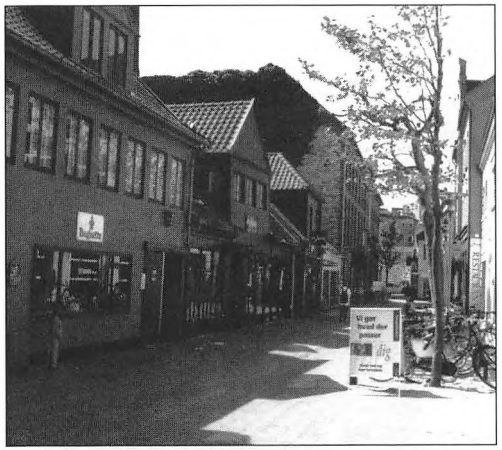

Pogestræde

Her boede dels Hans Christians farmor og farfar (huset nedrevet) og dels gik han her som 6-årig i Pogeskole.

I skolestuen var et stort ur. Hver hele time bevægede der sig en række figurer fra den ene side af uret til den anden. Skikkelser han aldrig blev ked af at betragte.

Uret kan meget vel have inspireret ham til eventyret "Det Utroligste".

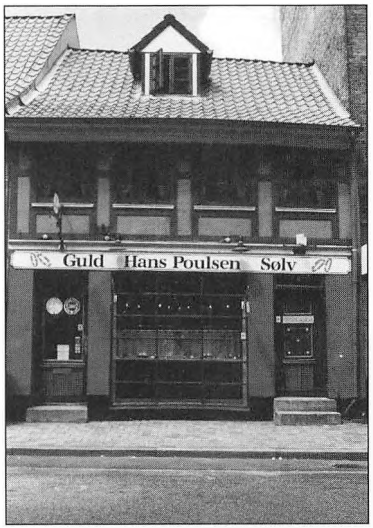

Foersom's hus, Skt. Knuds Kirkestræde 11

I bindingsværkshuset havde domorganist ved Skt. Knuds Kirke, Peter Foersom sit hjem.

Det var ham, som fik Hans Christian til at gå til redaktøren af "Iversens Avis" og få en anbefalingsskrivelse, før han tiltrådte rejsen til København.

En eventyrlig gastronomisk oplevelse som i orienten.

Kåret som et af Danmarks bedste spisesteder.

Restaurant Provence
"Fransk Køkken"

Pogestræde 21
Telefon 66 12 12 96
5000 Odense C

Kongensgade

SøstreneWagner, Kongensgade 28

To søstre, som digteren kendte fra sine barndomsår i Munkemøllestræde, havde deres bopæl her på 2. sal, hvor han flere gange besøgte dem i årene fra 1869 til 1874.

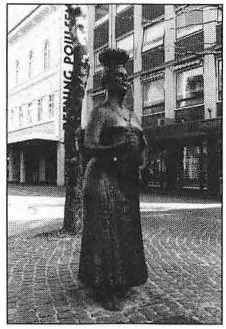

Skulpturen af "Konen med æggene" i bronze på den travle gågade

På restaurant Air Pub tilbyder vi lækker mad og masser af smørrebrød, bl.a. byens måske bedste pariserbøf.
Køkkenet har åbent mellem kl. 11. og 23.
Priser mellem kr. 28,- og 135,- kr.
Levende musik fredag aften og lørdag eftermiddag

Air Pub
Kongensgade 41
5000 Odense C
Telefon 66 14 66 08

Gråbrødre Torv

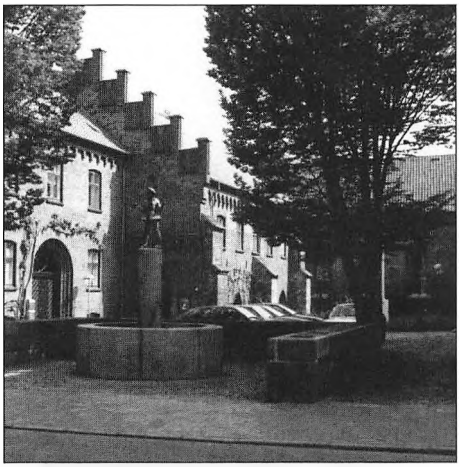

Gråbrødre Kloster, Gråbrødre Torv

På forunderlig vis har stedet haft stor betydning for digteren i flere perioder af hans liv. Portneren stod gudfar til ham. Farmoderen havde job på hospitalet. Farfaderen, der var sindssyg, blev indlagt her. Moderen blev optaget som fattiglem og døde her 7. oktober 1833. Her boede en gammel kone, der gav navn til eventyret "Hvad gamle Johanne fortalte".

Lille Gråbrødrestræde 1

I april 1868 var digteren gæst hos rektoren på Odense Katedralskole, R.J.F. Henrichsen, der havde til huse i denne bygning fra 1846 til 1894.

Under opholdet fik han stillet to værelser til rådighed.

Samme aftensdag blev der holdt et mindre middagsselskab for gæsten, som læste et af sine eventyr.

De bedste tider - er måltiderne

Målet
sportspub & restaurant
Jernbanegade 17
5000 Odense C
Telefon 66 17 82 41

Nørregade

Gomard's hus, Nørregade 23

Portneren ved Gråbrødre Hospital, Nicolai Gomard, der var fransk imigrant, stod fadder til Hans Christian.

Odense Slot, Nørregade

I slotsgården fik Hans Christian mulighed for at lege med prins Frederik, den senere Frederik VII.

"Det nye danske køkken" er kendetegnende for denne lille intime restaurant med plads til 25 gæster.
I det åbne køkken tilberedes råvarene enkelt og omhyggeligt, gamle danske retter er på menuen i nye elegante anretninger.

Åbningstider:
Tirsdag-lørdag 18.00-24.00
Juli måned lukket.

Restaurant Klitgaard
Gravene No. 4
5000 Odense C
Tlf. 66 13 14 55
Fax 6613 14 69

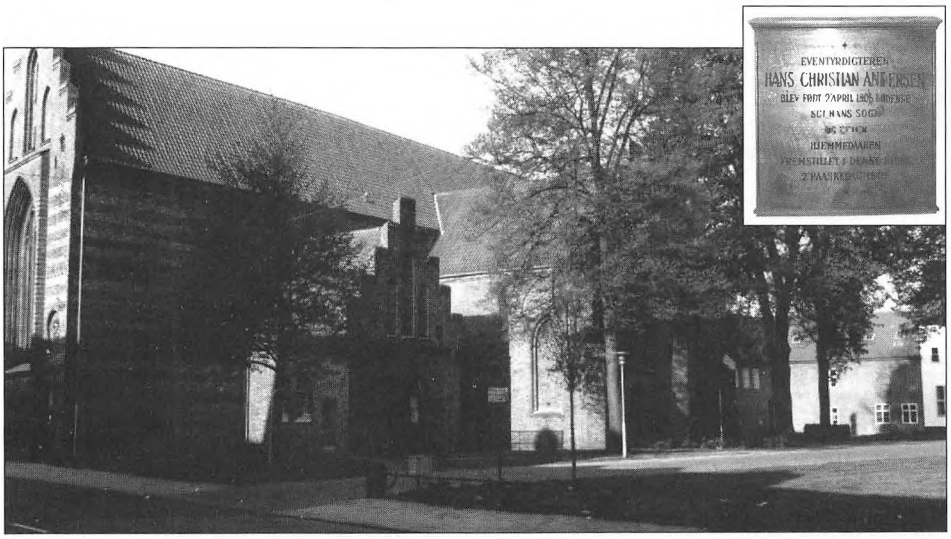

Skt. Hans kirke, Nørregade

I kirken blev Hans Christian holdt over "dåben". I samme kirke blev halvsøsteren Karen Marie også døbt.
Bemærk mindetavlen for digteren i Våbenhuset.

Kellinghausen, Nørregade 53

For farveren her løb Hans Christian ærinder. Butikken blev bestyret af pigen Maren, som var en af hans beskyttere.

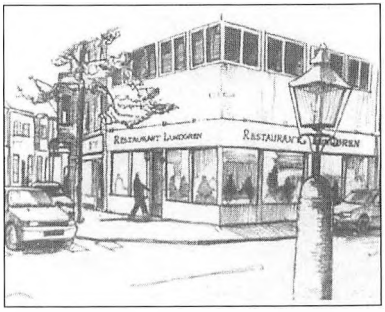

Dansk/fransk køkken i Odense centrum med speciale i det klassiske køkken.
Restaurantchef Michael Lundgren serverer årstidernes retter i skønne omgivelser.
Prøv vores Foie Gras De Carand (Andelever) og vore friske fiskeretter.

Man mødes og spiser godt på

Restaurant Lundgren
Nørregade 32
5000 Odense C
Telefon 66 19 03 70

Ålykke Allè

Herregården Ålykkegård

Et par gange var digteren gæst på herregården Ålykkegård.

Efter sigende var han meget optaget af gårdens gamle blodbøg - der står her endnu.

Det fortælles, at han under et theselskab sad og fortalte eventyr under træets skyggende grene.

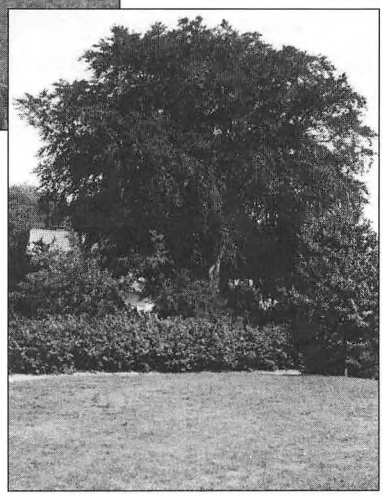

Blodbøgen ved Ålykkegård

Tietgens Allè

Kragsbjerggård

Det menes det var på proprietærgården Kragsbjerggårds jorde, at Hans Christian og moderen fik lov til at insamle aks til brug for bagning og fletning af halmkranse.

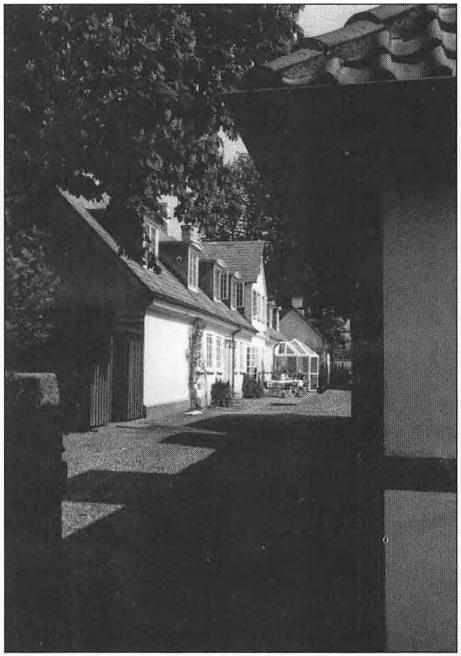

Knudsens gård

Hans Christian havde den faste pligt hver aften ved mørkets frembrud at hente en spand mælk på en af de store gårde i det gamle Hunderup.

Stedet var "Knudsens Gård", der i dag er omdannet til hotel.

Landlig idyl midt i byen...

Frokost - Diner - Kaffe -
Konference - Selskabslokaler

Hotel Knudsens Gaard
Best Western Hotel

Hunderupgade 2
5230 Odense M
Telefon 63 11 43 10
Fax 63 11 43 01

Fruens Bøge

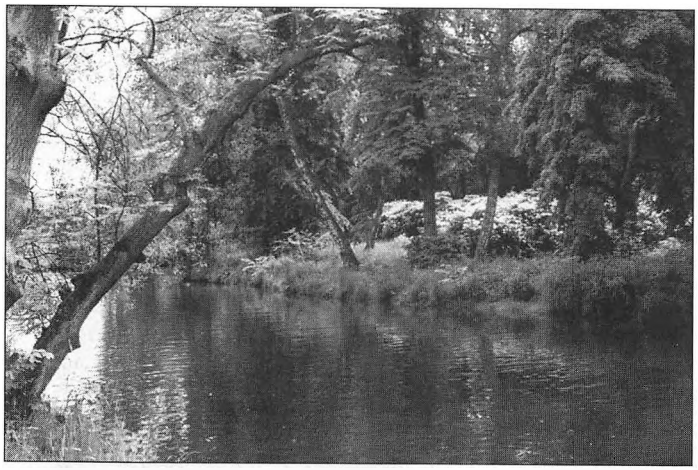

Fruens Bøge

En onkel til Hans Christians far var blind spillemand.

Om sommeren stod han i Fruens Bøge og spillede på sin violin - i vinterhalvåret holdt han til inde i midtbyen.

Stedet har haft nogen betydning for digteren. Det har inspireret til eventyret "Klokken" og forbilledet til snedronningens slot var en gammel pavillon, der stod ved skoven.

Marie Kilde

Helligkilden, som Hans Christians mor opsøgte en midsommeraften for at bade sønnen i det helbredende kildevand, var "Marie Kilde", som ligger ned til Odense å tæt ved Den fynske Landsby.

Der er så dejligt derude på landet...

Oplev det ægte danske køkken tilsat lidt franske ingredienser på

Kgl. Privilegeret
Sortebro Kro
"Den Fynske Landsby"

Sejerskovvej 20
Hunderup Skov
5260 Odense S
Telefon 66 13 28 26

Assistenten

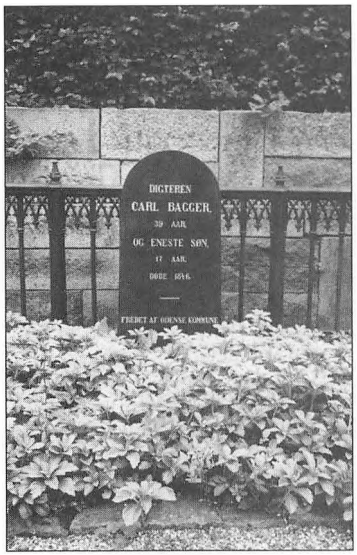

Digteren Baggers gravsted

På vandringen gennem byen bør man aflægge et besøg på Assistent kirkegården gamle afdeling på Sdr. Boulevard.

På de mange fredede gravsteder finder man navnene på de mange personligheder som H.C. Andersen havde omgang med når han var på besøg i Odense.

Blandt de smukkeste gravsteder er Carl Baggers til hvem Andersen tilegnede eventyret "Englene".

Farver Kellinghausens gravsted

Biskop Engeltofts gravsted

Boghandler Milos gravsted

Åsum

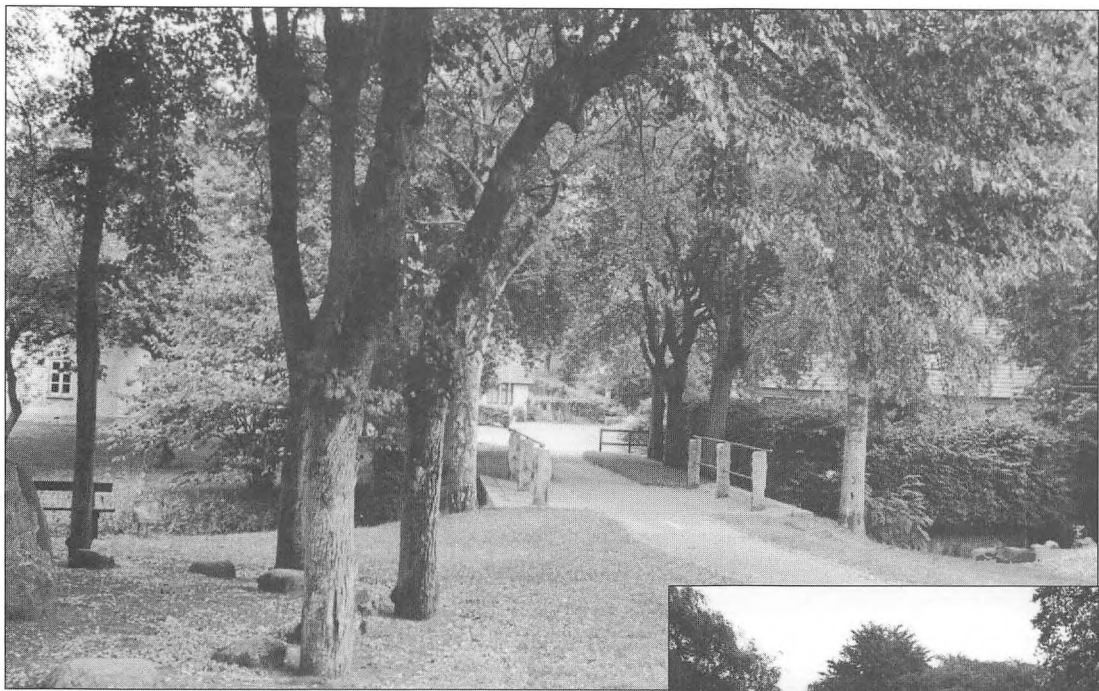

Den gamle bro og smedie i Åsum

På sin ture til fods mod Odense gik digteren over den gamle bro i Åsum by og passerede den gamle smedie.

Landsbyen knytter sig også til eventyret "Den lille pige med svovlstikkerne", der bygger på en autentisk beretning om moderen, der var sendt ud for at tigge ved broen.

Skibhusene

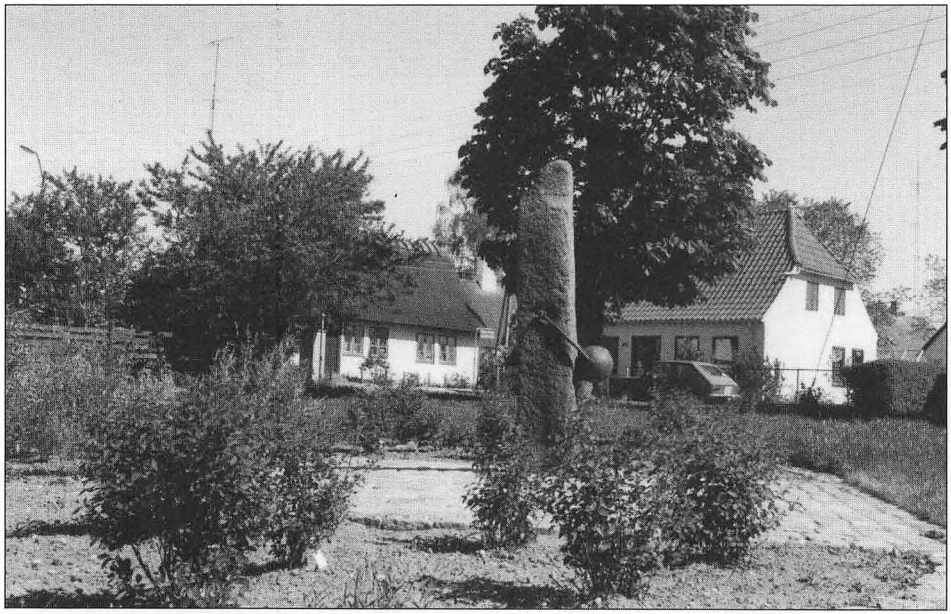

En del af fiskerlejets charme er bevaret

Når H.C. Andersen var på visit i fødebyen gik han til fods ud til Skibhusene sammen med veninden Henriette Hanck.

Han fandt det gamle fiskerleje var idyllerisk og slappedeaf her med den medbragt madkurv.

Oplev en eventyrlig ferie på Danmarks nok smukkeste vandrehjem i H.C. Andersens fødeby- lige i hjertet af Fyn.

Hold Deres næste møde & konference hos os. Det vil De iikke fortryde. Og det er ganske vist...

Velkommen på

Odense DanHostel
"Kragsbjerggård"
Kragsbjergvej 121
5230 Odense M
Telefon 6613 04 25

H. J. Hansen Vinhandel A/S

har gennem årene udvikle sig til at være Danmarks førende forretning inden for vine fra hele verden.

Takket være aftaler med de allerbedste leverandører tilbyder H.J. Hansen Vinhandel A/S den bedste kvalitet og et udvalg, der er helt enestående.

For den private kunde [illegible] i den gamle købmandsgård i Vester [illegible] duften af friskmalet kaffe og alve[illegible] dig få vink om vin og mad hø[illegible]

H.J. Hansen Vinhan[illegible]

12345